

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Finansministeren
24. marts 2015

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 259 (Alm. del) af 26. februar 2015 stillet efter ønske fra Frank Aaen (EL)

Spørgsmål

Ministeren bedes i forlængelse af svar på FIU alm. del - spørgsmål 246 (folketingsåret 2013-14) oplyse effekterne af de foreslåede tiltag før tilbageløb og adfærd, samt efter tilbageløb, men før adfærd.

Svar

Virkningerne i besvarelsen af Finansudvalgets spørgsmål nr. 246 (alm. del) af 9. april 2014 (FIU 246) på BNP, de offentlige finanser og beskæftigelsen er behæftet med særlig usikkerhed. Det skyldes, at der samlet er tale om gennemgribende ændringer af eksisterende lovgivning, som kan have et betydeligt samspil, når alle elementer iværksættes samtidigt. Hertil kommer, at Finansministeriets regnemoder i de fleste tilfælde knytter sig til marginale ændringer. Det betyder, at de beregnede virkninger er forbundet med betydeligt større usikkerhed end normalt.

De betragtede initiativer i spørgsmålet skønnes samlet set at svække de offentlige finanser med knap 52 mia. kr., når saldo-virkningen opgøres uden tilbageløb af moms og afgifter og uden afledte virkninger for de offentlige finanser af ændret adfærd, *jf. den første søjle i tabel 1 nedenfor.*

En række af de betragtede initiativer vil øge de disponible indkomster i befolkningen, hvilket må antages at føre til øget privat forbrug og dermed større offentlige indtægter fra moms og afgifter. I modsat retning trækker reduktionen i det offentlige forbrug, som isoleret set reducerer indtægterne fra moms og afgifter. Samlet set skønnes tilbageløbet af de betragtede initiativer isoleret set at styrke de offentlige finanser med i alt ca. 32 mia. kr. Når saldo-virkningen opgøres efter tilbageløb, men fortsat uden afledte adfærdsvirkninger, skønnes svækkelsen af de offentlige finanser således reduceret til knap 20 mia. kr., *jf. den anden søjle i tabel 1.*

En række af de betragtede initiativer vil derudover styrke de økonomiske incitamenter til beskæftigelse, hvilket forudsættes at føre til en forøgelse af arbejdsuddet og beskæftigelsen, som styrker de offentlige finanser i kraft af større skatteindtægter mv. Disse afledte adfærdseffekter skønnes med betydelig usikkerhed isoleret set at styrke de offentlige finanser med i alt ca. 22½ mia. kr. Når saldo-virkningen opgøres inkl. både tilbageløb og afledte adfærdsvirkninger, skønnes de

betragtede initiativer samlet set at indebære en (strukturel) saldoforbedring på ca. 2,5 mia. kr. i 2025, jf. den tredje søjle i tabel 1.

Det er dette samlede skøn inklusive tilbageløb og adfærd, der er oplyst i besvarelsen af FIU 246. I overensstemmelse med finansministeriets sædvanlige regneprincipper vurderes det at være mest retvisende at indregne virkningerne af tilbageløb og adfærd. Men skønnet er omfattet af en række principielle og beregningstekniske forbehold, som er uddybet i den tidligere besvarelse.

Det skal bl.a. understreges, at beregningerne af de omtalte initiativer i spørgsmålet er foretaget isoleret, og der er således ikke taget højde for samspilseffekter.

Tabel 1
Forslagenes samlede virkning på den offentlige saldo i 2025

Mia. kr. (2015-priser)	Før tilbageløb og adfærd	Efter tilbageløb, men før adfærd	Efter tilbageløb og adfærd (strukturel virkning)
Samlet virkning	-51,2	-19,9	2,5
<i>Heraf:</i>			
Skatter og afgifter	-174,3	-132,9	-112,6
Offentligt forbrug ¹⁾	82,2	78,1	78,1
Indkomstoverførsler	23,1	21,1	22,8
Øvrigt	17,1	13,7	14,2

1) Virkningen af lavere *offentligt forbrug efter tilbageløb og adfærd* er regnet på ADAM-modellen med udgangspunkt i den mellemfristede fremskrivning fra august 2014. Virkningen af lavere *offentligt forbrug før tilbageløb og adfærd* er udregnet mekanisk efter finansministeriets sædvanlige regneprincipper for tilbageløb.

Kilde: Egne beregninger

Opdelingen af virkningerne på hhv. ændrede skatter og afgifter, offentligt forbrug, overførsler og øvrigt i tabel 1 viser, at det primært er de tiltag, der vedrører ændringer i skatter og afgifter, der indebærer store effekter fra tilbageløb og adfærd.

Det bemærkes særskilt, at det i forhold til det konkrete tiltag om at forhøje folkepensionsalderen og afskaffe efterlønnen (jf. initiativ nr. 37 i besvarelsen af FIU 246), vurderes ikke at være meningsfuldt at sondre mellem en saldo virkning henholdsvis før og efter adfærd. Det er således uklart, om en eventuel virkning ”før adfærd” ville indebære, at de berørte personer skulle overgå til selvforsørgelse, til andre offentlige ydelser eller fortsætte i beskæftigelse, når muligheden for at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet med efterløn eller folkepension ændres. Den opgjorte saldo virkning af dette initiativ forudsættes derfor at være den samme i alle tre søjler i tabel 1 (under rubrikken indkomstoverførsler).

Beregningerne tager (som i besvarelsen af FIU 246) udgangspunkt i de opgørelsesprincipper, som lå til grund for den udgave af nationalregnskabet, der gik forud for hovedrevisionen af nationalregnskabet, der blev offentliggjort 15. september

2014. De ændrede opgørelsesmetoder i det reviderede nationalregnskab vurderes generelt ikke at have betydning for de beregnede virkninger¹.

Anvendte regneprincipper

Besvarelsen af FIU 246 tager udgangspunkt i Finansministeriets sædvanlige regneprincipper, jf. *Regneprincipper og modelanvendelse i Finansministeriet* (www.fm.dk).

Det overordnede princip i Finansministeriets beregninger er, at der skal udarbejdes så retvisende og dækkende skøn som muligt for, hvordan økonomisk-politiske tiltag påvirker de offentlige finanser og samfundsøkonomien i øvrigt. Det indebærer blandt andet, at der så vidt muligt skal indregnes afledte virkninger, når disse vurderes at være relevante. Disse afledte virkninger kan deles op i hhv. tilbageløb og adfærdsændringer

Tilbageløb betegner, at politikændringer, der direkte påvirker de disponible indkomster, vil påvirke det offentlige indtægter fra moms og afgifter mv. gennem større eller mindre forbrug, selvom adfærden antages at være uændret (dvs. effekten fremkommer alene som følge af den ændrede disponible indkomst). Hvis fx indkomstskatterne sættes ned, vil det øge de disponible indkomster. Det vil øge privatforbruget og dermed det offentlige indtægter fra moms og afgifter. Dette tilbageløb reducerer således de direkte provenuvirkninger af fx en indkomstskattesækning.

Adfærdsændringer (også kaldet dynamiske effekter) betegner – i modsætning til tilbageløb – at visse politikændringer kan påvirke den økonomiske adfærd fx i form af øget arbejdsudbud eller opsparing eller ændret forbrugssammensætning. Det er en del af Finansministeriets regneprincipper, at adfærdsændringer som hovedregel tager afsæt i faktiske, observerede erfaringer fra tidligere reformer. Adfærdsændringer indregnes derfor kun, hvor det er muligt, og der er et tilstrækkeligt erfaringsgrundlag. En kilde til usikkerhed er derfor, at det eksempelvis ikke er muligt at indregne arbejdsudbudseffekter som følge af generelle besparelser på det offentlige forbrug.

I besvarelsen af FIU 246 indgår tilbageløb og adfærdsvirkninger i provenuberegningerne vedrørende de tiltag, hvor det vurderes at være relevant og praktisk muligt, og hvor det skønnes at give det mest retvisende skøn for provenueffekten.

Med venlig hilsen

Bjarne Corydon

---

¹ Med det hovedreviderede nationalregnskab vil PSO-udgifterne og –indtægterne være en del af de offentlige finanser. Den nye opgørelsesmetode vil derfor have betydning for virkningerne på den primære offentlige saldo mv. af forslag 36.